

**Tankred Dorst**

## **JA, FEUERBACH**

Przekład Jacek St. Buras

reżyseria **Krzysztof Orzechowski**  
scenografia **Elżbieta Wójtowicz-Gularowska**

### **Spektakl jubileuszowy przygotowany z okazji 70. rocznicy urodzin Tadeusza Kwinty**

W twórczości Tankreda Dorsta, jednego z najwybitniejszych współczesnych dramatopisarzy można odnaleźć fascynacje Brechtem i teatrem absurdu. Często podejmował on też motyw "teatru-świata", w którym każdy odgrywa swoją rolę. "Ja, Feuerbach" to sztuka rozgrywająca się właśnie w teatrze. Autor w niezwykle przejmujący sposób przedstawia w niej dramat starego aktora, który po kilku latach przerwy pragnie wrócić na scenę...

#### **Obsada:**

<b>AKTOR FEUERBACH</b>	<b>Tadeusz Kwinta</b>
<b>KOBIETA</b>	<b>Kornelia Trawkowska</b>
<b>ASYSTENT REŻYSERA</b>	<b>Rafał Sadowski</b>

Inspicjent Agata Schweiger  
Asystent reżysera Rafał Sadowski

Licencja na wystawienie utworu została wydana przez Stowarzyszenie Autorów ZAiKS  
Prawa do wystawienia utworu posiada Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main  
Sztuka napisana przy współpracy Ursuli Ehler

**Premiera 18 grudnia 2008, Scena Miniatura**

## **Tadeusz Kwinta**

Absolwent krakowskiej PWST. Aktor teatralny, filmowy i kabaretowy, reżyser, scenarzysta, autor wierszy dla dzieci. W latach 1986-1990 był dyrektorem artystycznym krakowskiego Teatru Bagatela. Ma na swym koncie ponad 250 ról teatralnych, w tym: Tartuffe w Świętoszku Moliera (reż. T. Burnatowicz), Arturo Ui w Karierze Artura Ui B. Brechta (reż. M. Górkiewicz), Papkin w Zemście A. Fredry (reż. S. Igar), Harpagon w Skąpcu Moliera (reż. J. Sopoćko), Puk w Śnie nocy letniej W. Szekspira (reż. L. Zamkow), Lejzorek w Burzliwym życiu Lejzorka Rojtszwańca I. Erenburga (reż. W. Ziętarski), Feuerbach w Ja, Feuerbach T. Dorsta (reż. K. Jasiński). Jest autorem 40 programów telewizyjnych. Był także jednym z filarów Piwnicy Pod Baranami od początku istnienia kabaretu. W Kabareciku Olgi Lipińskiej wślawił się kultową rolą Myszwatego. Przez dziesięć lat był aktorem Teatru Cricot 2 Tadeusza Kantora. Pracował we wszystkich krakowskich teatrach, a także w warszawskim Teatrze Komedia. W latach 1990-2004 był również aktorem Teatru im. J. Słowackiego w Krakowie, gdzie zagrał w takich spektaklach jak m.in.: Burza W. Szekspira (reż. J. Goliński), Apokryf wigilijny (reż. M. Fiedor), Obóz wszystkich świętych T. Nowakowskiego (reż. M. Grabowski), Wesele Figara P. de Beaumarchais (reż. A. Polony), Wielka magia E. de Filippo (reż. B. Hussakowski), Marat/Sade P. Weissa, Stracone zachody miłości W. Szekspira (reż. T. Bradecki), Pastorałka na nowy wiek B. Maja (reż. K. Orzechowski), Chory z urojenia Moliera (reż. G. Pampiglione). Tadeusz Kwinta zagrał też w wielu filmach, m.in. w Monidle (reż. A. Krauze), Południku zero (reż. W. Podgórski), Wiosna panie sierzancie (reż. T. Chmielewski), Rodzinie Leśniewskich (reż. J. Łęski), Syzyfowych pracach (reż. P. Komorowski), Trzech szalonych zerach (reż. W. Skrzynecki). Jest laureatem wielu nagród, wśród których do najważniejszych należą: I Wielka Nagroda Publiczności i II Nagroda Jury na IX F.T.M.F. w Szczecinie (1974), „Złoty Ekran” (1983), „Srebrny Światowid” (1984). Otrzymał także odznaczenia: Srebrny Krzyż Zasługi (1976), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1984), Srebrny Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” (2008).

## **Tankred Dorst**

Niemiecki dramaturg, autor scenariuszy filmowych, reżyser i tłumacz. Studiował germanistykę, historię sztuki i teatrologię w Bambergu i w Monachium. W czasie studiów pisał sztuki dla teatru lalkowego. Za jego właściwy debiut teatralny uznaje się jednak rok 1960, kiedy to odbyły się premiery trzech jego utworów: Zakrętu, Jesiennego towarzystwa i Uwolnić Klemensa. Popularność i uznanie przyniósł mu napisany rok później dramat Wielka obelżywa przemowa pod murem miejskim. Na początku lat 60. rozpoczął również współpracę z filmem i telewizją. Choć twórczość Dorsta charakteryzuje się dużą różnorodnością formalną i tematyczną, to można w niej wyróżnić stałe, powtarzające się motywy. Autor często odwołuje się do legend (np. Merlin czyli spustoszona ziemia napisana w oparciu o dzieje Króla Artura i Rycerzy Okrągłego Stołu), a także do autentycznych wydarzeń związanych z postaciami historycznymi jak np. w sztuce Toller (poświęconej Ernstowi Tollerowi, poecie i dramaturgowi stojącemu na czele rewolucji monachijskiej w 1919 r.), Mamut

(opowiadającej o Knucie Hamsunie, pisarzu norweskim kolaborującym z nazistami), czy w Zapomnianym ogrodzie (o włoskim poecie Gabrieli d'Annunzio). Ważny temat stanowi też dla Dorsta historia Niemiec. Opowiada o tym trylogia autobiograficzna obejmująca okres od Republiki Weimarskiej do Republiki Federalnej, na którą składają się dramaty: Heinrich albo cierpienia fantazji, Willa, Na Chimborazo oraz dwie powieści Dorothea Merz i Matka Klary. Do najważniejszych utworów pisarza należą także: Pan Paweł, Karlos, Fernando Krapp napisał do mnie ten list, Zamknięte z powodu bogactwa, Pustynia. Kolejnym niezwykle istotnym tematem twórczości Dorsta jest motyw świata jako teatru: „Myślę – przyznawał autor Ja, Feuerbach – że w gruncie rzeczy piszę ciągle jedną sztukę, na ten sam temat. (...) Był jako gra. (...) Człowiek gra rolę, której wymaga od niego społeczeństwo, moralność publiczna. Jest to fatalna gra, a właściwie także komedia: komizm i smutek, zło i szaleństwo – wszystko to się miesza”. Tankred Dorst jest laureatem licznych nagród, m.in.: Nagrody Teatru Narodowego w Mannheim (1959), Stypendium Villa Massimo (1962), Nagrody im. Hauptmanna (1964), Lizbońskiej Nagrody Teatralnej (1970), Nagrody Królewskiego Instytutu Filmowego w Belgii (1984), Medalu im. Zuckmayera (1987), amerykańskiej Nagrody Dramatopisarskiej im. Carla Schaeffera (1987), nagrody im. Georga Büchnera (1991). W 1994 roku miesięcznik „Theater heute” przyznał Dorstowi tytuł dramatopisarza roku.

### **Krzysztof Orzechowski - reżyseria**

Aktor, reżyser, pedagog, dyrektor teatrów. Ukończył Wydział Aktorski w krakowskiej PWST (1970) i Wydział Reżyserii w PWST w Warszawie (1984). Jako aktor związany był z Teatrem Komedia w Warszawie (1970–1975) i Teatrem Dramatycznym m. st. Warszawy (1975–1986). W dorobku reżyserskim ma ponad czterdzieści spektakli, m.in. w teatrach: Narodowym w Warszawie, Dramatycznym m. st. Warszawy, im. J. Kochanowskiego w Opolu oraz w teatrach krakowskich: Bagateli, Starym im. H. Modrzejewskiej, Ludowym, im. Juliusza Słowackiego, a także w Teatrze Telewizji. Do najważniejszych należą: Tango i Ambasador S. Mrożka, Gimpel Głupek I. B. Singera, Kandyd Woltera, Wieczór Trzech Króli i Romeo i Julia W. Szekspira, Panna Tutli Putli S. I. Witkiewicza, Pierścień i róża W. M. Thackeraya, Zatrute pióro R. Harwooda, Opera żebracza J. Gaya, Pan Jowialski A. Fredry, Tomasz Mann J. Łukosza. Jest autorem wielu scenariuszy i opracowań scenicznych. W latach 1997-1999 pełnił funkcję Dyrektora Naczelnego i Artystycznego Teatru Bagatela w Krakowie, a od 1999 roku jest Dyrektorem Naczelnym i Artystycznym Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie. Profesor Akademii Teatralnej w Warszawie, z którą związany jest od 1981 roku. Na Wydziale Reżyserii tej uczelni wykłada przedmiot kierunkowy oraz interpretację tekstów. Jest laureatem wielu prestiżowych nagród i odznaczeń, m.in.: krakowskiej „Złotej Maski” oraz nagrody na Opolskich Konfrontacjach Teatralnych – Klasyka Polska (1998) za reżyserię Pana Jowialskiego A. Fredry w Teatrze Ludowym w Krakowie, nagrody Rektora Akademii Teatralnej w Warszawie za osiągnięcia dydaktykyczno-wychowawcze (1992), „Ludwika” za produkcję Idioty F. Dostojewskiego w Teatrze im. Juliusza Słowackiego w Krakowie (2003), Złotego Krzyża Zasługi (2003) oraz Srebrnego Medalu „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” (2005).

### **Elżbieta Wójtowicz-Gularowska - scenografia**

Scenografka i kostiumografka. Autorka scenografii do takich spektakli jak, m.in.: Śluby panięskie A. Fredry (reż. K. Jasiński), Dziady A. Mickiewicza, Don Juan i Tartuffe czyli Świętoszek Moliera (wszystkie w reż. M. Sobocińskiego), Okruchy czułości N. Simona (reż.

B. Hussakowski), Rzeźnia S. Mrożka (reż. R. Brzyk), Shirley Valentine W. Rusella, Aj waj! czyli historie z cynamonem R. Kmity (reż. R. Kmity). Projektowała kostiumy m.in. do: Życie: trzy wersje Y. Rezy, Norway.today I. Bauersimy, Ca-sting R. Kmity, Ożenek M. Gogola (wszystkie w reż. M. Sobocińskiego), Mary Stuart W. Hildesheimera, Dialogi o zwierzętach A. Żelezcowa (reż. R. Brzyk). Od 1995 roku pracuje jako asystent scenografa w Teatrze im. Juliusza Słowackiego w Krakowie. Współpracowała m.in. z Zofią de Ines, Krzysztofem Tyszkiewiczem i Barbarą Hanicką.